Nikaah Buusu-Lakk.3.1

Description

Gosoota Nikaah buusu

Nikaah buusu bakka adda addaatti qoodun ni dandaâ€™ama:
1-Jecha dubbatamu irratti hundaaâ€™e, **ifa kan taâ€™ee** fi **ifa kan hin taane (al-kinaaya)** jechuun bakka lamatti qoodu. Kana kutaa darbe keessatti ilaalle jirra.
2-Buâ€™aa irraa dhalatu irratti hundaaâ€™e, â€œ**kan deebifamuu** fi **Addaan bahiinsaa**â€• jechuun bakka lamatti qoodu.
3-Amala isaa irratti hundaaâ€™e, â€œ**Sunnaah fi bidâ€™aa**â€• jechuun bakka lamatti qoodu.
4-Waqtii irratti hundaaâ€™e, â€œ**Munajjiz (ammatti kan mirkanaaâ€™e fi hojii irra oole), sharxiin kan walqabatee** fi **gara fuunduraatti kan maxxanfame**â€• jechuun bakka sadiitti qoodun ni dandaâ€™ama.
Gosa tokkoffaa waan ilaalleef gosoota hafan sadan In sha Allah gargaarsa Rabbiitin ni ilaalla.
âž¦Dhiifama! Barreefama kana bakka lamatti qoodu barbaade ture. Garuu yaanni mata-duree tokko jalatti ramadamu qabu waan ciccituuf bakka tokkotti walitti fide. Kanaafi, ni dheerate.

1ffaa-Nikaah buusu deebifamuu dandaâ€™u fi Nikaah Buusu Addaan Bahiinsaa (Ax-Xalaaqu rajiâ€™iyy wal baaâ€™in)

Ammaaf niikaah buusu deebifamu dandaâ€™u ni ilaalla. In sha Allaah kutaa itti aanu keessatti Nikaah buusu addaan bahiinsaa ilaalla. **Jecha ijoo**:
Iddaa jechuun dubartiin takka erga hiikkamte ykn dhiirsi irraa duâ€™ee booda **yeroo turtii** ishiin turtuudha.

A-Nikaah Buusu Deebifamu Dandaâ€™u (Ax-Xalaaqu rajâ€™iyy)

Namni niiti isaa irraa nikaah erga buuse, nama biraatti heerumuun dura iddaan (yeroon turtii) ishiin lakkaawwachuu qabdu ni jira. Tan ulfa hin qabne yoo taate yeroon turtii ishii marsaa laguu (heydii) sadii arguudha. Yeroo kana keessatti namni niiti isaa yoo nikaah irraa buuse osoo haala haarawaan nikaah hin hidhatin deebifachu dandaâ€™a. Nikaah buusun akkanaa **Ax-Xalaaqu rajâ€™iyy (nikaah Buusu deebifamuu dandaâ€™u)** jedhama. Garuu niiti isaa deebifachuu kan dandaâ€™u: yeroo tokkoffaa fi lamaffaa nikaah yoo irraa buusee fi yeroon turtii xumuramuun dura yoo taâ€™eedha. Yeroon turtii yoo xumurame, nikaah haarawa hidhachuun malee deebifachuu hin dandaâ€™u. Akkasumas, yeroo sadaffaaf nikaah yoo irraa buuse deebifachuu hin dandaâ€™u hanga ishiin nama biraatti heerumtutti malee. Mee kana fakkeenyaan haa ibsinuu:

Faaxuma fi Ahmad wal fuudhan haa jennu. Waggaa muraasan booda wal taâ€™uu waan didaniif, Ahmad â€œNikaah sirraa buuseâ€•, Faaxumaan jedha. Amma Faaxumaan mana isaatii bahuu fi nama biraatti heerumuun dura marsaa laguu sadii arguu qabdi. Tarii Ahmad gaabbun Faaxumaa deebifachuu barbaada. Garuu marsaan laguu sadii xumuramuun dura, nikaah haarawa osoo isaa hin barbaachisin ishii deebifachuu dandaâ€™a. Yeroon turtii xumuramnaan nikaah haarawa yoo hidhate malee deebifachuu hin dandaâ€™u. Ammas, erga Faaxuma deebifatee booda yeroo lamaffaaf yoo nikaah irraa buuse, ishiin

yeroo turtii ni lakkaawwatti. Ahmadis yeroo turtii kana keessatti ishii deebifachuu dandaâ€™a. Nikaah erga irraa buusanii booda, osoo nikaah haarawa hin hidhatin, yeroon turtii xumuramuun dura niiti ofii deebifachuun, â€œ**Nikaah Buusu Deebifamu Dandaâ€™u (Ax-Xalaaqu rajâ€™iyy)**â€• jedhama. Garuu Ahmad yeroo sadaffaaf Faaxumaa yoo hiike, yeroo turtii keessattis taâ€™i yeroon turtii erga xumurame boodas taâ€™i deebifachuu hin dandaâ€™u, hanga ishiin nama biraatti heerumtutti malee.

Niiti Ofii Deebifachuun Hayyamamaa taâ€™uu fi karaa godhamuu
Hundeen kana jecha Rabbii Oltaâ€™aati:

﴿ٱلطَّلَٰقُ مَرَّتَانِۖ فَإِمۡسَاكُۢ بِمَعۡرُوفٍ أَوۡ تَسۡرِيحُۢ بِإِحۡسَٰنٖۗ﴾

â€œ**Hiikkan yeroo lama. Sana booda haala gaariin qabachuu yookiin bifa gaariin gadi lakkisuudha.â€•** Suuratu Al-Baqarah 2:229

â€œ**haala gaariin qabachuuâ€•** jechuun gara nikaahatti ishii deebisuu fi haala gaariin ishii waliin jiraachudha.

﴿وَٱلۡمُطَلَّقَٰتُ يَتَرَبَّصۡنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَٰثَةَ قُرُوٓءٖۚ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَن
يَكۡتُمۡنَ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ فِيٓ أَرۡحَامِهِنَّ إِن كُنَّ يُؤۡمِنَّ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ
ٱلۡأٓخِرِۚ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَٰلِكَ إِنۡ أَرَادُوٓاْ إِصۡلَٰحٗاۚ﴾

â€œ**Dubartoonni hiikkaman marsaa laguu sadii ofii isaanitiif eegu qabu. Yoo kan Rabbii fi Guyyaa Aakhiraatti amanan taâ€™an, waan Rabbiin gadaamessa isaanii keessatti uume dhoksuun isaaniif halaalaa miti. Yeroo san keessatti yoo tolchuu (fooyyessuu) fedhan isaan deebifachuu keessatti irra caalaa mirga kan qaban dhiirsota isaaniiti**.â€• Suuratu Al-Baqarah 2:228

Dubartoonni erga hiikkamanii heeydi (laguu) sadii lakkaawwachu qabu. Yeroo turtii kana keessa faaydaa baayâ€™etu jira. Isaan keessaa, dubartiin ulfa irraa qulqulluu taâ€™uu mirkaneefachu. Kanaafi, Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala wanta garaa isaanii keessatti uumee akka beeksiisan dubartoota irratti dirqama godhe. Ulfas taâ€™i laguu (heydii) dhoksuu isaan irratti haraama godhe. Kana dhoksuun badii baayâ€™etti waan nama geessuf. Ulfa yommuu dhoksitee nama biraatti heerumtu ilma isaa kan hin taane isatti maxxansiti. Kuni immoo rahimummaa kutuu fi haqa malee dhaala akka fudhatu taasisa. Tarii daaâ€™imni kuni yeroo guddate fira isaa fuudhun haraamatti kufa. Kuni immoo sharrii guddaadha.

Laguu (heydii) dhoksuunis akkasuma badii guddaa qaba. Marsaan laguu dhumatuun dura dursitee kijibaan yoo isatti beeksiistee, haqa dhiirsaa addaan kutuu fi nama biraatiif of kennuudha. Kuni sharrii baayâ€™ee fida. Gama biraatiin laguun akka hin jirre sobaan yoo isatti himte, baasii isarratti dirqama hin

taane fudhatti. Kuni immoo karaa lamaan ishii irratti haraama taâ€™a: Tokkoffaa-haqa malee qabeenya isaa nyaachu. Lamaffaan karaa shariâ€™aatiin kijiba dubbachu. Tarii yeroon turtii erga xumuramee booda ishii deebisuu dandaâ€™a. Kuni immoo sagaagalummaa taâ€™a, yeroon turtii erga xumurame booda ishiin isaaf ajnabiyyah (nyaapha) waan taatuf. Kanaafi, Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa akkana jedhe, â€œ**Yoo kan Rabbii fi Guyyaa Aakhiraatti amanan taâ€™an, waan Rabbiin gadaamessa isaanii keessatti uume dhoksuun isaaniif halaalaa miti.â€•**

Wanta isaan keessa jiru dhoksuun Rabbii fi Aakhiratti amanuu dhabuu isaanii agarsiisa. Osoo Rabbii fi Aakhiratti amananii fi hojii isaaniitiif akka adabaman osoo beekanii, waan isaan keessa jiru dhoksuu fi kijibuun isaan irraa hin bahuu ture. Kanaafu, wanta garaa isaanii keessa jiru dhoksuu hin qaban. Yoo dhoksan ofii fi nama biraas miidhu.

â€œYeroo san keessatti yoo tolchuu (fooyyessuu) fedhan isaan deebifachuu keessatti irra caalaa mirga kan qaban dhiirsota isaaniiti.â€• Kana jechuun niitin yeroo turtii (iddaa) kana keessa osoo jirtu abbaan manaa ishii deebifachuu dandaâ€™a. Garuu yoo tolchuu (fooyyessuu) fedhaniidha. Kana jechuun walitti yommuu deebiâ€™an yoo gamtooman, wal jaallatanii fi haala isaanii fooyyessaniidha. Ishii miidhuf kan deebisu yoo taâ€™e, kuni dhoowwamaadha[1].

Faaydan biraa yeroo turtii keessa jiru: Tarii namtichi miira ofii tooâ€™achu dadhabuun niiti isaa hiika. Garuu akkuma yeroon darbuun waan ishii hiikeef garmalee gaabbu dandaâ€™a. Akkuma Rabbiin Guddaan jedhe, â€œ**Yoo tasa Rabbiin san booda dhimma haarawa (walitti deebiâ€™u gidduu keessanitti) uume hin beektu.â€•** Suuratu Ax-Xalaaq 65:1
Namtichis niiti tana deebifachuu ni barbaada. Osoo deebisuun jiraachu baate silaa ishii argachuu hin dandaâ€™u. Tarii ishiin nikaah haarawaan isatti deebiâ€™uu waan didu dandeessuf. Innis ishii irraa obsuu hin dandaâ€™u. Ergasii sagaagalummatti kufa. Kanaafi, deebisaan hayyamamee. Kuni hikmaa (ogummaa) guddaadha. Rabbii ogeessota hunda caalaa Ogeessa taâ€™e tolti Isaa baayâ€™atte.

Yeroo Sadaffaaf Yoo Hiike hoo?
Namtichi niiti isaa yeroo tokkoffaa fi lamaffaa hiikee yeroo turtii keessatti deebifachuu dandaâ€™a. Garuu yeroo sadaffaa yoo hiike, hanga nama biraatti heerumtutti deebifachuu hin dandaâ€™a. Rabbiin (Subhaanahu wa taâ€™aalaa) ni jedha:

فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُۥ مِنۢ بَعْدُ حَتَّىٰ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُۥ ۗ فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِمَآ أَن يَتَرَاجَعَآ إِن ظَنَّآ أَن يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ
يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣٠﴾

â€œYoo [hiikkaa sadaffaa] ishii hiike, san booda hanga dhiirsa biraatti heerumtutti isaaf hin hayyamamtu. Yoo inni (dhiirsi lammataa) ishii hiike, daangaa Rabbii eeguu isaanii yaadnan isaan lamaan yoo walitti deebiâ€™an badiin isaan irra hin jiru. Kuni daangaawwan Rabbii kan Inni

ummata beekaniif ibsuudha.â€• Suuratu Al-Baqarah 2:230
Namni lammataa ishiin itti heerumtu nikaah sirrii taâ€™een ishii fuudhu fi qunnamti sirrii raawwachu qaba. Dhiirsa jalqabaatiif halaala gochuuf yoo ishii fuudhe, kuni hin taâ€™u, dhoowwamadha.

Ahkaama (Murtiwwan) Niiti Deebifachuu keessaa

â–¶**Ulaagaalee Niiti Deebifachuun sirrii itti taâ€™uu**
1-Niiti hiikkamte deebifachuun nikaah buusu tokkoffaa fi lamaffaa keessatti taâ€™uu qaba. yeroo tokkoffaa nikaah yoo irraa buuse, yeroo turtii keessatti deebifachuu dandaâ€™an. Yeroo lamaffaas haaluma kanaan deebifachu dandaâ€™a. Garuu yeroo sadaffaaf nikaah yoo irraa buuse, deebifachuu hin dandaâ€™u, nama biraatti yoo heerumte malee.

2-Deebifachuun erga niititti seenee booda taâ€™a- kana jechuun niitin inni hiike, walqunnamti saalaa waliin kan raawwate taâ€™uu qabdi. Dubartii itti hin seenne nikaah irraa buusee deebifachuu yoo barbaade, ishii deebifachuu hin dandaâ€™u. Sababni isaas, yeroon turtii ishiin lakkaawwattu hin jiru. Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:
â€œ**Yaa warra amantan! Yeroo dubartoota muâ€™minaa fuutanii sana booda osoo qunnamtii hin raawwatin isaan hiiktan, iddaan (yeroon turtii) isin isaan irratti lakkaawwattan isiniif hin jiru. Isaan qananiisaa, gadi dhiisuu bareedaas isaan gadi dhiisaa.â€•** Suuratu Al-Ahzaab 33:49

3-Deebifachuun yeroo turtii (iddaa) keessatti taâ€™uuâ€“ yeroon turtii yoo xumurame, nikaah haarawaan malee mirga deebifachu hin qabu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala ni jedha: **Dubartoonni hiikkaman marsaa laguu sadii ofii isaanitiif eegu qabu.â€•** Ergasii itti aanse ni jedhe**, â€œYeroo san keessatti yoo tolchuu (fooyyessuu) fedhan isaan deebifachuu keessatti irra caalaa mirga kan qaban dhiirsota isaaniiti.â€•**

4-Addaan bahiinsi dhiirsaa fi niiti kaasaan taâ€™uu dhiisu- kana jechuun dubartiin abbaa manaa ishiitiif qabeenya kennitee yoo isarraa addaan baate, inni ishii deebifachuu hin dandaâ€™u. sababni isaas, isarraa guutumatti addaan baate fi hariiroo addaan kuttee jirti.

5-Deebifachuun ammatti hojii irra kan oolu taâ€™uuâ€“ sharxiin wal qabsiisuun ykn gara fuunduraatti maxxansuun hin taâ€™u. Fakkeenyaf, yoo wanti kuni akkana taâ€™e, ani si deebifadha jechuun sharxiidhaan wal qabsiisuun hin taâ€™u. osoo wanti suni taâ€™uu baate, silaa maal godhaa?
6-Sababa adda addaatin nikeenyi kan diiggame taâ€™uu dhiisuâ€“ duubartoota fuudhun dhoowwaman namni yoo fuudhe nikeenyi isaa ni diiggama. Kanaafu, dubartii tana deebifachuu hin dandaâ€™u.

â–¶**Deebifachuun haqaa fi mirga dhiirsati-** haqa isaa kana eenyullee jala fuudhachuu hin dandaâ€™u.

â–¶**Dubartiin hiikkamte hanga yeroo tur**tii (iddaa) ishii xumurtuutti abbaan manaa ishii baasii (qallaba) ishii irratti baasu qaba. Akkasumas, wanta fokkuu yoo raawwatte malee manaa ishii baasu hin dandaâ€™u. Ishiinis yeroon turtii xumuramuun dura manaa bahuu hin qabdu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

لنَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ ٱلنِّسَآءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُواْ ٱلْعِدَّةَ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ رَبَّكُمْ
هُنَّ مِنۢ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّآ أَن يَأْتِينَ بِفَٰحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ
دَّ حُدُودَ ٱللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُۥ لَا تَدْرِى لَعَلَّ ٱللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَٰلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

â€œYaa Nabiyyicha! Yeroo dubartoota hiiktan, iddaa isaaniitiin isaan hiikaa, iddaas lakkaaâ€™aa. Rabbii Gooftaa keessan taâ€™es sodaadhaa. Yoo gocha fokkataa ifa taâ€™een dhufan malee manneen isaanii keessaa isaan hin baasinaa; isaaniis akka hin baane. Sun daangaawwan Rabbiiti. Namni daangaawwan Rabbii darbe, dhugumatti inni lubbuu ofii miidhee jira.**Yoo tasa Rabbiin san booda dhimma haarawa uume hin beektu.â€•** Suuratu Ax-Xalaaq 65:1

Ajajni kuni Nabiyyii fi warroota isa hordofan hundaaf kan darbeedha. Sababa amansiisaa taâ€™een dubartoota hiiku yommuu barbaaddan, iddaa isaaniitiin isaan hiikaa. Kana jechuun ishiin laguu irraa qulqulluu fi kan dhiirsi ishii hin qunnamne taatee osoo jirtuu ishii hiikaa. â€œ**iddaa lakkaaâ€™aa**â€• Iddaa (yeroo turtii) lakkaawun kan dandaâ€™amu takkaa laguun takkaa immoo jiâ€™aanii. Tan ulfa hin qabnee fi marsaa laguu tan argituu yoo taate siâ€™a sadii laguu arguun iddaa lakkaawwatti. Ammas tan hin ulfoofne fi laguu hin argine yoo taate, jiâ€™a sadii lakkaawwatti. Tan ulfa qabdu immoo hanga deessutti.

â€œRabbii Gooftaa keessan taâ€™es sodaadhaa.â€• Dhimma keessan hunda keessatti Rabbiin sodaadhaa**.** Haqa dubartoota hiikkamanii keessattis Isa sodaadhaa. Yeroo turtii (iddaa) keessa osoo jiranu mana isaaniitii isaan hin baasinaa. Dubartoonni hiikkamaniis iddaan isaanii xumuramuun dura akka manaa hin baane. Manaa ishii baasun kan dhoowwameef **iddaa ishii akka xumurtuuf**. Iddaan haqa isaa waan of keessaa qabuuf dhiirsi mana jireenyaa fi qallaba ishiif dhiyeessun isarratti dirqama. Haqni isaa yeroo turtii keessatti ishii deebifachuudha. Kanaafu, hanga iddaa xumurtuu mana isaa keessa turuu qabdi. Garuu dubbiniis taâ€™ii hojiin wanta fokkuu maatii miidhu yoo hojjatte, haala kana keessatti manaa ishii baasun ni dandaâ€™ama. Fakkeenyaf hojii keessaa wanti fokkuun kan akka zinaa, dubbiin immoo warra arrabsuu fi garmalee isaan rakkisuu.

â€œ**Sun daangaawwan Rabbiiti**â€¦â€• kana jechuun suni daangaawwan Rabbiin gabroota Isaatiif murteesse, karaa godhee fi akka qabatanii irratti gadii dhaabbatan ajajeedha. Namni daangaawwan kanniin irratti gadi dhaabachuu diduun irra darbe ykn hanqise, dhugumatti lubbuu ofii miidhee jira. Kana jechuun daangaawwan Rabbii hordofuu fi eegu diduu isaatiin qooda ofii dhabe. Sababni isaas, addunyaa fi Aakhiraatti daangaawwan Rabbiin kaaâ€™e ilma namaatiif fooyyaâ€™insa, milkaaâ€™innaa fi gammachuu fidu. â€œ**Yoo tasa Rabbiin san booda dhimma haarawa uume hin beektu.â€•** Tarii Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala qalbii namtichaa keessatti jaalalaa fi rahmata buusun yeroo turtii kana keessatti ishii deebisuu dandaâ€™a. Tarii namtichi sababa wayitiin ishii hiiku dandaâ€™a. Garuu yeroo iddaan xumuramu sababni kuni ishii irraa deemun inni ishii deebifatu dandaâ€™a[2].

â–¶**Namni nikaah irraa buusee yoo deebise, hammi nikaah buusu ni hirâ€™ata.** Fakkeenyaf, yeroo jalqabaatiif nikaah tokko buusee yoo deebise, nikaah buusu lama qofatu isa hafa. Ergasiis, nikaah buuse

yoo deebise, nikaah buusu tokkotu isa hafa. Yeroo sadaffaaf nikaah yoo buuse, san booda deebifachu hin dandaâ€™u. Isarraa addaan baati. Yoo nama biraatti heerumte malee lamuu fuudhu hin dandaâ€™u.

â–¶Yeroo turtii keessa osoo jirtuu abbaan manaa ishii yoo irraa duâ€™e, ishiin qabeenya isaa ni dhaalti.

â–¶Dubartii Hiikkamte Akkamitti deebisuun taâ€™aa?

1ffaa-jecha dubbachuun deebisuu- jecha deebisu agarsiisu dubbachuun deebisuun sirrii akka taâ€™e aalimman irratti wali galanii jiru. Fkn, Inni, â€œAni si deebifadhe, ati deebifamte, niiti tiyya deebifadhe fi kkf.â€• Ishiin jechuu.

2ffaa-Hojiin deebisuu-kana jechuun hojii dhiirsi hojjachuun niiti isaa itti deebifatuudha. Kanneen akka ishii waliin qunnamti saalaa raawwachuu fi dhungachuu. Aalimman baayâ€™een abbaan manaa wantoota kanniin yoo raawwate niiti isaa akka deebiseetti ilaalu. Aalimoonni gariin immoo dubbachuu kan dandaâ€™u yoo taâ€™e jecha dubbachuu qaba jedhu. Namni kilaafa (garaagarummaa yaadaa) keessaa bahuuf jalqaba jecha dubbachuun ergasii hojii hojjachuun niiti isaa deebifachuu dandaâ€™a.

â–¶**Niiti deebisuu irratti Ragaa Gochuu**

Yeroo niiti deebisuu ragaa gochuun wanta jaallatamuu fi jajjabeefamuudha. Inuma aalimonni gariin akka dirqamaatti ilaalu. Rabbiin ni jedha:
â€œ**Yeroo beellama isaanii gahan haala gaariin isaan qabadhaa yookiin haala gaariin isaaniin addaan bahaa. Isin keessaa warra haqaa [nama] lamaa ragaa godhaa. [Warri ragaa baataniis] Rabbiif jedhaatii ragaa sirreessaa. Kuni kan namni Rabbii fi Guyyaa Aakhiraatti amanu ittiin gorfamuudha. Namni Rabbiin sodaatu, [Rabbis] karaa bahiinsaa isaaf godha.**â€• Suuratu Ax-Xalaaq 65:2

Kana jechuun yeroo iddaan xumuramuutti dhiyaate, takkaa niiti teessan deebifachuun haala gaariin waliin jiraadhaa takkaa immoo haala gaariin isaan gadi furaa. Yeroo niiti deebistanii fi gadi furtan isin keessaa namoota lama haqa dubbatanii fi haqaan hojjatan ragaa godhaa. Yeroo nikaah buusanii fi niiti deebisan namoota haqaa lama ragaa gochuun mirgi fi haqni isaanii akka hin sarbamne taasisa. Wal-mormii fi miidhaa baayâ€™ee hanbisa.

Guduunfaa

âž¦**Iddaa** jechuun dubartiin takka erga hiikkamte ykn dhiirsi irraa duâ€™ee booda **yeroo turtii** ishiin turtuudha.
âž¦Dubartiin yommuu hiikkamtu takkamaan manaa hin ariâ€™amtu. Mana ishii keessa turuun yeroo turtii (iddaa) lakkaawwatti. Tan ulfa hin qabne yoo taate, iddaan ishii heeydi (laguu) sadii arguudha. Tan heeydi hin arginee yoo taate immoo iddaan ishii jiâ€™a sadii. Tan ulfaa immoo hanga deessutti.
âž¦Abbaan manaa yeroo turtii kana keessatti yeroo tokkoffaa fi lamaffaaf nikaah yoo irraa buuse, niiti isaa osoo nikaah hin haaromsin deebifachuu dandaâ€™a. Garuu yeroo sadaffaaf nikaah yoo irraa buuse, iddaa keessattis taâ€™ii iddaan ala deebifachu hin dandaâ€™u nama biraatti yoo heerumte malee.
âž¦ Iddaan dura yoo hin deebifatinii fi iddaan erga xumuramee booda niiti isaa deebifachuu yoo barbaade, nikaah haarawa mahrii kennuun hidhachuu qaba.
âž¦Dubartiin yeroo 1ffaa fi 2ffaaf yoo hiikkamte hanga iddaa ishii xumurtutti manaa baasun hin dandaâ€™amu, ishiinis bahuu hin qabdu, yoo wanta fokkuu hojjatte malee.

âž¦Namtichi yeroo iddaa keessatti niiti hiike deebifachuu yoo hin barbaadin, ishii waliin qunnamti saalaa raawwachu hin qabu.
âž¦Niitin iddaa keessa osoo jirtuu jecha deebifachu agarsiisu itti dubbachuun ykn wal-qunnamti ishii waliin raawwachuun deebifachuu dandaâ€™a.

Kitaaba Nikah buusu buusuf: https://islaama.files.wordpress.com/2020/01/nikah-buusu.pdf

---

Kitaabban Wabii
[1] Tafsiir Saâ€™diyy-fuula 101-102
[2] Madda olii-fuula 1025-1026
al-Fiqhul Waadih â€“ Jiildi 2-fuula 113-115, Dr.Muhammad Bakr Ismaaâ€™il
Sahih Fiqhu Sunnaah -Jiildi 3 -fuula 260-274, Abu Maalik

Date Created
April 4, 2019
Author
admin